

ret ikke blot skal være med til at vælge dem, der styrer og leder Nationerne, men da ogsaa Kvinder vil blive valgt ind i de forskellige Landes Parlamenter og Regeringer, og det som den selvfølgeligste Ting af Verden.

— Saaledes er Omraadet for Kvindens Samfundstjeneste ved at blive udvidet, indtil det til sidst vil naa de yderste Grænser af vort sociale Liv.

Men efterhaanden som Grænserne for Kvindens Samfundsrettigheder flyttes længere ud, vokser hendes Ansvar, og mangfoldiggøres de Krav, der stilles til hende. Hun kan ikke uden Forberedelse gøre Fyldest i Samfundets Tjeneste — hverken i det kommunale eller i det politiske Liv, hverken i socialt Reformarbejde eller i filantropisk Virksomhed (saadan som Filantropi i vore Dage maa forstaas).

Forberedelse. Paa hvilken Maa-
de og i hvilken Udstrækning?

I Almindelighed taget vil det naturligvis altid være saaledes, at jo bedre Mennesket er, Kvinde eller Mand, — jo mere intelligent, jo mere kundskabsrig, jo mere vis; og jo større Personligheden er — jo renere, jo mindre egoistisk, jo mere aandeligt udviklet, jo bedre vil han eller hun være i Stand til at tjene Samfundet.

Nu kan vi ikke have bestemte Skoler, hvor Kvinder og Mænd lærer at blive gode, vise og selvopofrende Samfundsborgere.

Jeg siger: vi kan ikke.

Jeg ved for Resten ikke. Maa-
ske burde jeg ikke sige: *vi kan ikke.*

Men i hvert Fald har vi ikke saadanne Skoler. Hvem ved, hvad Fremtiden kan skabe.

Imidlertid bør der, *saa snart der er Tale om bestemt socialt Arbejde, kræves en bestemt Uddannelse og Træning i Skoler, som er oprettet med det Formaal.*

Her kommer de sociale Skoler for Kvinder ind som et nødvendigt Led. (Der burde forøvrigt ogsaa være sociale Skoler for Mænd.)

I flere Lande er der allerede oprettet sociale Skoler for Kvinder, og jeg haaber, at saadanne Skoler maa vokse frem i alle Lande i de nærmeste Aar — saa hurtigt som muligt, og saa mange som muligt, for de tiltrænges i højeste Grad.

Sociale Skoler er noget nyt i

Nutidens sociale Arbejde; men det bør fremhæves, at der i de engelske og amerikanske Settlements er bleven givet megen Uddannelse og Træning til socialt Arbejde, *ogsaa til Kvinder.*

Kan nu den Samfundstjeneste, som jeg har givet en Antydning af, *kan den være tvungen*, og kan Uddannelsen til den være tvungen?

Nej, denne Samfundstjeneste kan ikke være tvungen; men *hvis den vælges*, bør Uddannelsen til den være tvungen.

Lad mig nærmere forklare, hvad jeg mener: Kaldet til en Kvinde til at give sit Liv til socialt Arbejde maa komme *indefra*. Hendes Evner maa bestemt pege i den Retning. Ved Tvang udefra kan hun aldrig blive en ægte social Arbejder. Men hvis hun vælger at tage socialt Arbejde op, maa hun og andre ikke mene, at det er tilstrækkeligt, at hun har en god Vilje og Lysten. En bestemt Uddannelse og Træning maa ogsaa være en absolut Betingelse.

Lige saa selvfølgelig og ikke mindre vigtig end i de Tilfælde, hvor man vælger at tage Arbejdet op i Samfundets Tjeneste som Lærer, Læge eller Sagfører.

Her kommer Tvangen ind. *Uddannelsen og Træningen for dem, der vil tjene Samfundet som sociale Arbejdere, bør være tvungen.*

Om denne Uddannelse og Træning bør være *praktisk saa vel som teoretisk.*

Stat og Kommune burde her gaa i Spidsen og ikke antage nogen, *hverken Kvinde eller Mand*, til Tjeneste i nogen statslig eller kommunal Institution, eller i nogen Art af offentligt socialt Arbejde, uden en bestemt forudgaaende *teoretisk og praktisk* (især praktisk) Uddannelse og Træning.

Om dette Krav blev stillet og gennemført, vilde meget komme til at se anderledes og bedre ud i vort Samfund.

— — —
Hvad jeg hidtil har sagt, angaar det Arbejde, de Opgaver, som hører til Kvindens Tjeneste *udenfor* Hjemmet.

Er hendes Arbejde i Hjemmet da ikke ogsaa Samfundstjeneste? *Jo det er.*

Mon De kan være enig med mig, naar jeg kalder Kvindens Arbejde i Hjemmet som Moder og Husmoder: Samfundstjeneste?

Enten De kan eller ikke, føler jeg mig overbevist om, at indtil Kvindens Arbejde i Hjemmet bliver forstaaet i dets dybe Forbindelse med Livet i Samfundet, og indtil det bliver anerkendt som Samfundstjeneste af højeste Art, indtil da er det undervurderet. Af Mænd? Ja, og af Kvinder med.

Og indtil det bliver almindelig erkendt, at Kvindens Liv og Arbejde som Moder og Husmoder behøver og kræver en særlig Uddannelse og Træning, indtil da vil de dybeste sociale Onder ikke blive bragt ud af Verden, trods alle andre Reform- og Forsøg paa at forbedre Samfundet.

Hidtil har vi været altfor tilbøjelige til at tænke, at Kvinden var født med de nødvendige Betingelser for sit Kald som Moder og Husmoder; men i den senere Tid har vi begyndt at se Kvindens Opgaver i Hjemmet i et nyt Lys, og hidtil ukendte Krav begynder nu at blive stillet i Forbindelse dermed.

— I Forbigaaende kunde jeg have Lyst til at pege paa en interessant og mærkelig Kendsgerning: Et af de hyppigste og tilsyneladende vægtigste Argumenter imod Kvindens samfundsborgerlige Rettigheder er dette, at hendes Deltagelse i det offentlige Livs Sager vilde drage hende bort fra Hjemmet, fra hendes særlige Pligter som Kvinde.

Men hvad ser vi?

Lige imod dette rent teoretiske Argument imod Kvindens Samfundsrettigheder opdager vi, at Hjemmet har *vundet* ved Kvindens videre Udsyn og mere almenmenneskelige Opdragelse og Udvikling. Gennem sine Bestræbelser og sin Kamp for Borgerret og for sin Ret til at leve et fuldt Menneskeliv, er hun ved at vinde en dybere Forstaaelse af sine Pligter som Kvinde, en finere Følelse af sit Ansvar overfor Hjemmet, en klarere Opfattelse af hvor omfattende og mangesidet og betydningsfuldt hendes Moderkald er.

Jo mere hun selv lærte om Livet udenfor Hjemmet, jo dybere forstod hun, hvor meget der kunde blive krævet af dem, der gik ud fra hendes Skød og hendes Arne; hvor stærke og rene og vel udrustede de maatte være for at komme vel igennem Livet.

Maa vi ikke erkende, at dette